

Σχέδιο

για την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Σκοπός του Σχεδίου

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου επιδιώκει τη δημιουργία ενός Συμπεριληπτικού Πανεπιστημίου και, για τον σκοπό αυτό, προσπαθεί συστηματικά να παρέχει σε όλα τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρία/ες (ε.ε.α./α.) ένα καθολικά προσβάσιμο, υποστηρικτικό, ασφαλές και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον, δίνοντάς τους τη δυνατότητα πλήρους συμμετοχής στη ζωή της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου οφείλει ειδικότερα να:

- ✓ εργάζεται, ώστε να βελτιώνει τους όρους καθολικής προσβασιμότητας σε όλα τα επίπεδα της πανεπιστημιακής ζωής όλων των ωφελούμενων από τις λειτουργίες και τις δράσεις Πανεπιστημίου.
- ✓ Παρέχει τις θεσμικές εγγυήσεις ισότιμης μεταχείρισης των φοιτητών και φοιτητριών, των μελών Δ.Ε.Π. και του προσωπικού όλων των κατηγοριών με αναπηρία διασφαλίζοντας ότι θα έχουν τις κατάλληλες ευκαιρίες για απρόσκοπτη ακαδημαϊκή και επαγγελματική εξέλιξη.
- ✓ Σχεδιάζει τις κατάλληλες προσαρμογές με στόχο αφενός την πλήρη πρόσβαση και συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών με ε.ε.α./α. στις ακαδημαϊκές διαδικασίες, και αφετέρου την εξασφάλιση του ευ ζην και την υποστήριξη της μελλοντικής ενσωμάτωσής τους στην ενεργή ζωή και την αγορά εργασίας.
- ✓ Υποστηρίζει το προσωπικό όλων των κατηγοριών, ώστε αυτό να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες των φοιτητών και φοιτητριών με ε.ε.α./α. σε επίπεδο φοίτησης, συμμετοχής και συνύπαρξης εντός του Πανεπιστημίου.
- ✓ Προχωρά στις κατάλληλες επιλογές και ενέργειες με στόχο την πλήρη πρόσβαση και τη συμμετοχή του διδακτικού, ερευνητικού και διοικητικού προσωπικού με όρους ποιότητας και συμπερίληψης στα πολλαπλά επίπεδα λειτουργίας του Ιδρύματος,

έτσι ώστε να επιτελείται το σύνθετο έργο του Ιδρύματος, σύμφωνα με τον ρόλο τον οποίο καλείται από την Πολιτεία να διαδραματίσει.

2. Δεσμεύσεις

Με βάση τον σκοπό αυτό και τις εξειδικεύσεις του, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεσμεύεται στις παρακάτω παραδοχές:

«Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας» [Σύνταγμα της Ελλάδος (Άρθρο 21, Παρ. 6)]

«Τα άτομα με αναπηρίες είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη δια βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και σε ίση βάση με τους άλλους. Για το λόγο αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι παρέχεται εύλογη προσαρμογή στα άτομα με αναπηρίες» [Σύμβαση του ΟΗΕ (Άρθρο 24, Παρ. 5)]¹:

Ως εκ τούτου, όλα τα μέλη της κοινότητας του Πανεπιστημίου Αιγαίου με ε.ε.α./α., δικαιούνται να απολαμβάνουν ίσες ευκαιρίες που θα τους επιτρέπουν τόσο να επωφελούνται πλήρως από τις εκπαιδευτικές παροχές στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου όσο και να συμμετέχουν πλήρως στις λειτουργίες του, απολαμβάνοντας στην πράξη την ισότιμη πρόσβαση στην πανεπιστημιακή ζωή σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ικανότητες και ανάγκες τους.

2. Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα πολιτική εφαρμόζεται για όλους τους φοιτητές και όλες τις φοιτήτριες, όλο το προσωπικό (διδασκτικό και διοικητικό), καθώς και τους επισκέπτες και τις επισκέπτριες του Πανεπιστημίου.

3. Ορίζοντας τη συνθήκη της αναπηρίας – ειδικής εκπαιδευτικής ανάγκης

Με βάση τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στις 13 Δεκεμβρίου 2006, και

¹ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (2019). *Σύνταγμα της Ελλάδας*. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/FEK%20211-A-24-12-2019%20NEO%20SYNTAGMA.pdf>

κυρώθηκε στην Ελλάδα με τον Ν.4074/2012 (Άρθρο 1, Σκοπός)²: Τα άτομα με αναπηρίες περιλαμβάνουν εκείνα που έχουν μακροχρόνια σωματικά, ψυχικά, διανοητικά, ή αισθητήρια εμπόδια, που, σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, μπορούν να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ίση βάση με τους άλλους.

Το γνωστότερο από τα συστήματα κατηγοριοποίησης της αναπηρίας ή/και των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών εξακολουθεί να είναι το παρακάτω³:

- ✓ *Νοητικές διαφορές*: Τα άτομα με νοητικές διαφορές μπορεί να είναι: (α) άτομα με υψηλές νοητικές ικανότητες (χαρισματικά) και (β) άτομα που μαθαίνουν με βραδύτερους ρυθμούς (άτομα με νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες).
- ✓ *Διαφορές στην επικοινωνία*: Ο όρος αναφέρεται στα άτομα με προβλήματα γλώσσας και ομιλίας, καθώς και στα άτομα με διαταραχή αυτιστικού φάσματος, των οποίων η επικοινωνία παρουσιάζει διαταραχές ή/και σοβαρή καθυστέρηση.
- ✓ *Μαθησιακές δυσκολίες*: Περιλαμβάνονται τα άτομα που εμφανίζουν προβλήματα μάθησης σε εξειδικευμένους τομείς όπως δυσλεξία, δυσαριθμσία, δυσαναγνωσία, κ.ά.
- ✓ *Αισθητηριακές διαφορές*: Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα άτομα που έχουν σοβαρό πρόβλημα όρασης ή ακοής.
- ✓ *Συμπεριφορικές διαφορές*: Ο όρος αναφέρεται στα άτομα που έχουν συναισθηματικές ή κοινωνικές διαταραχές.
- ✓ *Σωματικές διαφορές*: Περιλαμβάνονται άτομα με δυσκολίες (μη αισθητηριακές) που εμποδίζουν σοβαρά την κινητικότητά τους, την υγεία τους και τη φυσική τους ζωτικότητα.
- ✓ *Πολλαπλές και σοβαρές αναπηρίες*: Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται άτομα με συνδυασμό ε.ε.α./α.

4. Γενικές αρχές και ενέργειες

Το Πανεπιστήμιο δεσμεύεται στην υιοθέτηση των παρακάτω αρχών καθώς και στην υποστήριξη και ανάπτυξη των παρακάτω ενεργειών:

² Ν. 4074/2012 «Κύρωση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες» (ΦΕΚ 88, τ. Α').

³ Kirk, S., Gallagher, J., & Anastasiow, J. (1997). *Educating exceptional children* (8th ed.). Boston: Houghton Mifflin Company

4.1 Το Πανεπιστήμιο θα προσπαθεί να εφαρμόζει τις αρχές του «Καθολικού Σχεδιασμού» (Design for All) με σκοπό την εξασφάλιση εγκαταστάσεων, κτιρίων, δομών, προγραμμάτων σπουδών, ευκαιριών μάθησης και υπηρεσιών, ώστε να γίνει εφικτή η προσβασιμότητα όλων στο σύνολο του παραγόμενου εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.

4.2 Όλοι οι φοιτητές και όλες οι φοιτήτριες με ε.ε.α./α. θα έχουν ισότιμη υποστήριξη, ώστε να έχουν τη δυνατότητα καθολικής πρόσβασης και πλήρους συμμετοχής στις διαφορετικές μορφές της ζωής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Ενδεικτικά, αναφέρονται οι τομείς πρόσβασης και συμμετοχής, που θα επιδιώκεται να βελτιώνονται συστηματικά:

- ✓ Η πρόσβαση στη μάθηση και την έρευνα μέσα από τις απαραίτητες προσαρμογές στο περιεχόμενο των μαθημάτων, στις μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης, στο εκπαιδευτικό και εποπτικό υλικό με στόχο τη συμπερίληψη όλων των φοιτητών και φοιτητριών με ε.ε.α./α.
- ✓ Η πρόσβαση σε υπηρεσίες του Πανεπιστημίου.
- ✓ Η πρόσβαση σε κτίρια και εγκαταστάσεις .
- ✓ Η παροχή πληροφοριών σε προσβάσιμες μορφές και παροχή εξειδικευμένων εργαλείων για πολλαπλή πρόσβαση σε πηγές πληροφοριών και δραστηριοτήτων.
- ✓ Η παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών από το προσωπικό (διδακτικό και διοικητικό) εν γένει αλλά και από προσωπικό ειδικά.
- ✓ Η συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις.
- ✓ Οι ευκαιρίες απασχόλησης στο Πανεπιστήμιο.

4.3. Το Πανεπιστήμιο θα παρέχει ευκαιρίες επιμόρφωσης και ανάπτυξης του προσωπικού (διδακτικού και διοικητικού), με απώτερο στόχο το προσωπικό να είναι σε θέση να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις ανάγκες μάθησης και υποστήριξης τόσο των φοιτητών και φοιτητριών, όσο και όλων των ατόμων με ε.ε.α./α που συμμετέχουν στη ζωή του Πανεπιστημίου.

4.4. Το Πανεπιστήμιο θα διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα στην τήρηση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των ατόμων με ε.ε.α./α. και, συγχρόνως, θα ενθαρρύνει και θα κατοχυρώνει το δικαίωμά τους να συζητούν και να μοιράζονται με το προσωπικό θέματα που τους απασχολούν σε επίπεδο διδασκαλίας, αξιολόγησης ή και παροχής υπηρεσιών.

4.5 Το Πανεπιστήμιο στοχεύει στην καταγραφή δεδομένων σχετικά με τη συχνότητα και τις μορφές των ατόμων με ε.ε.α./α., τους περιορισμούς και τα εμπόδια που συναντούν, καθώς και τις ειδικές ανάγκες των φοιτητών και φοιτητριών με ε.ε.α/α χαρτογραφώντας έτσι το προφίλ του Πανεπιστημίου Αιγαίου στον τομέα αυτό. Επιπρόσθετα, θα συλλέγει πληροφορίες που αφορούν σε θέματα εγγραφής, φοίτησης και επιτυχούς ή μη ολοκλήρωσης των σπουδών, προκειμένου να διευκολυνθεί ο σχεδιασμός για τη συνεχή ανάπτυξη ποιοτικών ακαδημαϊκών υπηρεσιών.

4.6 Το Πανεπιστήμιο θα αξιοποιεί, θα οργανώνει και θα υποστηρίζει ενέργειες πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης όλης της πανεπιστημιακής κοινότητας σε ζητήματα που άπτονται των ιδιαίτερων αναγκών των ατόμων με ε.ε.α./α., με σκοπό την ενίσχυση της κουλτούρας συμπερίληψης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Ιδρύματος, καθώς και την υποστήριξη των διαδικασιών για πλήρη προσβασιμότητα στο σύνολο των δράσεων του Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο αυτό, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη εθελοντικού ενδο-πανεπιστημιακού δικτύου στήριξης των ατόμων με ε.ε.α./α.

4.7. Το Πανεπιστήμιο θα επιδιώκει την ενίσχυση των υπάρχουσών δομών και υπηρεσιών και τη δημιουργία νέων ενταξιακών δομών, όπου κρίνεται εφικτό, ώστε κάθε πανεπιστημιακή μονάδα του Πανεπιστημίου Αιγαίου να διαθέτει τις απαραίτητες δομές, προκειμένου να εξασφαλιστεί η καθολική προσβασιμότητα. Στο πλαίσιο αυτό, θα ενθαρρύνεται η συνεργασία των δομών του Πανεπιστημίου μεταξύ τους σύμφωνα με τις αρμοδιότητες και την εξειδίκευσή τους.

4.8. Το Πανεπιστήμιο θα επιδιώκει τη συστηματική συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, ώστε να οργανώνει και θεσμοποιεί τις αναγκαίες συνέργειες που θα εξασφαλίσουν καλύτερη ποιότητα ζωής εντός και εκτός του Πανεπιστημίου για τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας με ε.ε.α./α.